

Stockholm den 14 januari 2021

Dnr Ju2020/04028

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Ang. Remissvar Ds 2020:25 Gränsöverskridande tillgång till radio- och tv-program

Teaterförbundet för scen och film ("**Teaterförbundet**") är utsedd som en av remissinstanserna för promemorian Ds 2020:25 Gränsöverskridande tillgång till radio- och tv-program ("**Promemorian**"). Promemorian syftar till att implementera EU-direktiv 2019/789 av den 17 april 2019 om fastställande av bestämmelser för utövandet av upphovsrätt och närstående rättigheter tillämpliga på vissa av sändarföretagens onlinesändningar och vidareändringar av radio- och tv-program och om ändring av rådets direktiv 93/83/EEG ("**Direktivet**").

Med anledning därav vill Teaterförbundet för scen och film inkomma med följande kommentarer.

Kort om Teaterförbundet

Teaterförbundet är ett fackförbund inom scen- och filmbranschen. Teaterförbundets cirka 8 700 medlemmar är yrkesverksamma upphovsmän, artister, teknisk och administrativ personal inom teater, film, radio, TV och bio. Teaterförbundet organiserar både löntagare och egenföretagare.

Teaterförbundets Rättighetsbolag Tromb AB ("**Rättighetsbolaget**") är ett av Teaterförbundets helägda dotterbolag som exklusivt bevakar och administrerar olika former av upphovsrätter och ersättning till upphovspersoner för nyttjande av deras verk på t.e x. olika plattformar. Teaterförbundet och Rättighetsbolaget anser att det är av största vikt att upphovspersoner erhåller skälig ersättning och rimliga villkor i övrigt när deras verk nyttjas.

Teaterförbundet är medlem av bl.a. KLYS och Copyswede.

Generella synpunkter

Teaterförbundet välkomnar både Direktivet och Promemorian, då det under en längre tid funnits behov av dessa välbehövliga och nödvändiga justeringar, samt förtydliganden av tillämplig lag. Marknaden för framförallt tv-program och tv-sändningar är i ständig förändring med ökad internationalisering och snabb teknisk utveckling. Det är av största vikt att lagstiftningen

avseende rättigheter tätt följer denna utveckling och förändring, för att säkerställa att upphovspersoner kan erhålla skälig ersättning och rimliga villkor när deras upphovsrättigheter nyttjas. Teaterförbundet är, som många andra, av den fasta uppfattningen att upphovsrättigheter på denna marknad betingar ett allt större värde, och att ersättningen för sådana upphovsrättigheter ska spegla värdet och nyttjandets omfattning.

Mot bakgrund av ovan menar Teaterförbundet också att det är självklart att ersättningsnivåerna för nyttjande av upphovsrättigheter inte ska minska jämfört med historisk tid. Detta är sant oavsett om tekniken för sändning av tv förändras eller om tittarnas beteende förändras, till exempel att man ser mindre på linjär tv, och mer on demand via bredband/Internet. Vilken typ av teknik som används vid nyttjandet är alltså irrelevant för värderingen av upphovsrätten och dess anknutna ersättning. Det är glädjande att se att lagstiftaren delar denna uppfattning.

Teaterförbundet välkomnar också vad som anges på sidan 45 i Promemorian; att förslaget också bedöms ge upphov till nya licensieringsmöjligheter och därmed ökade intäkter för rättighetshavare. Det är av stor vikt att detta tas med i förarbetena såsom ett övergripande syfte med implementeringen av Direktivet.

Ursprungslandsprincipen

Teaterförbundet noterar att den nya ursprungslandsprincipen har tydliga begränsningar vad gäller exempelvis vissa tv-program, och håller med Direktivets skäl 10 avseende särdrag avseende t.ex. tv-produktioner vad gäller finansiering och licensiering. Det är av stor vikt för fortlevnaden av den svenska dramaproduktionsmarknaden att framgent kunna fortsätta med samproduktionsfinansiering omfattande endast vissa länder och därtill kopplade territoriellt begränsade licensieringar.

Vidaresändning av radio och tv

Generellt är Teaterförbundet positiv till de flesta justeringar som Promemorian föreslår i detta avseende och kommer därför inte närmare kommentera dessa. I dessa avseenden hänvisas till remissvaret från Copyswede/KLYS. Teaterförbundet önskar dock inkomma med några tankar kring särskilt en del enligt följande.

På sidan 30 andra stycket i Promemorian uttrycks det något olyckligt att”behöver den som vill utföra en vidaresändning **endast** vända sig till radio- eller tv-företaget för att avtala om rättigheterna...”. Detta är inte korrekt då man faktiskt måste även ingå avtal med rättighetshavarna för samma syfte.

Förbundet vill även kommentera det faktum att 42 a och 42 f §§ bör förtydligas så att det anges att det är en **förutsättning** att man erhåller ett avtal för rättigheter och ersättning med en obligatorisk kollektiv förvaltningsorganisation, i vårt fall Copyswede.

På sidan 33 i Promemorian (andra och tredje stycket) nämns frågan om vad som kan utgöra ”den ursprungliga sändningen”. Teaterförbundet välkomnar att det anges att avtalsmarknadens parter får bestämma om användning med stöd av avtalslicensen får ske om ursprungssändningen sker online. Detta är en förbättring av Direktivets text, då det öppnar upp för att ett behov av avtalslicens faktiskt finns även i vissa sådana situationer, vilket det absolut och i allra högsta grad gör.

Direktinjicering

Teaterförbundet välkomnar förslaget i stort och vill särskilt poängtera vikten av att i förarbetena uttryckligen ta med syftet med bestämmelserna; nämligen att rättsinnehavarna får skälig ersättning för användningen av deras verk och prestationer.

Teaterförbundet menar dock att det inte är tillräckligt i detta avseende att hänvisa till 42 h§, utan att även här bör den obligatoriska kollektiva förvaltningen av rättigheter införas som krav. Som nämnt ovan rör sig utvecklingen på mediemarknaden oerhört fort, det är svårt att förutspå nästa typ av tillgängliggörande eller kommersiella fönster. Det bör därför vara en allmän princip att obligatorisk kollektiv förvaltning införas i alla relevanta delar när möjligheten finns. Annars öppnas en risk att syftet med Direktivet inte uppfylls.

Stockholm 14 januari 2021

Simon Norrthon

Ordförande, Teaterförbundet för Scen och Film

/Christine Strindberg

VD, Teaterförbundets Rättighetsbolag Tromb AB